

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Cap. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

nos erat custodiens Lex fides venisset verò non donec
 ער לא דין תחתא הימנותא נמוסא נטר הוא לן כן 23
 Lex ad reuelandum erat quæ futura in fide conclusos
 הכישינין להימנותא דעתידא הות למתנליו: 24 נמוסא
 iustificemur fide vt ex Christum ad nobis fuit pædagogus igitur
 הכיל תראא הוא לן לות משיחא רמן הימנותא נורדק;
 vos omnes pædogo sub sumus non fides autem venit cum
 כר אתא דין הימנותא לא הוין תחית תראא: 25 כלכון
 ij Christum quæ in Iesum per fidem Dei estis filij enim
 ניר בניא אנתון דאלהא בהימנותא דישוע משיחא: 27 אילין
 non est induistis Christum baptizati estis qui in Christo enim
 ניר דבמשיחא עמדתון למשיחא לבשתון: 28 לית
 masculus non est libertatus filius neque seruus non est Aramæus neque Iudæus
 יהודיא ולא ארמא לית עבדא ולא בר האדא לית דברא
 & si Christo in Iesu estis vnum enim vos omnes fœmina neque
 ולא נקבתא כלכון ניר הר אנתון בישוע משיחא: 29 ואן
 & heredes Abrahæ estis semen ergo estis ipsius Christi
 דרמשיחא אנתון מכיל ורעה אנתון דאברהם וירתא
 per promissionem
 דמולכנא!

23 Prius autem quàm veniret fides, sub Lege custodiebatur conclusi, in eam fidem quæ reuelanda erat.
 24 Itaque Lex, pædagogus noster fuit in Christo, vt ex fide iustificemur.
 25 At Vbi venit fides, iam non sumus sub pædogo.
 26 Omnes enim filij Dei estis per fidem quæ est in Christo Iesu.
 27 Quicquidque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis.
 28 Non est Iudæus, neque Græcus, non est seruus neque liber, non est masculus neque fœmina. Omnes enim vos vnum estis in Christo Iesu.
 29 Si autem vos Christi, ergo semen Abrahæ estis, secundum promissionem heredes.

4 caput
 קפלאון
 natiuitatis oblatio
 קורבנא דילדנא

à differt non puer est heres tempore quodd quanto autè ego dico
 אמר אנא דין דכמנא זכנא דירתא טלא לא פרשמן 1
 tutoribus sub sed omnium sit Dominus eam seruo
 עבדא כר מריא הו דכלהון: 2 אלא תחית אפיטרופא
 etiam ita pater eius quod posuit ad tæpus vsque & curatoribus est
 איתוהי ורכי זכתא ערמא ליבנא דסם אבוהי: 3 הכנא אף
 serui mundi elementis sub essemus pueruli cum nos
 חנן כר ילודא הוין תחית אסטוכסוהי דעלכנא משעכרין
 Filium suum Deus misit temporis plenitudo autem aduenit cum eramus
 הוין: 7 כד מטא דין שולמח דובנא שדר אלהא לברא
 Lege sub & fuit muliere ex & fuit
 והוא מן אנתתא והוא תחית נמוסא!

CAP. III.

1 Dico autem, quanto tempore hæres paruulus est, nihil differt à seruo, cum sit dominus omnium:
 2 Sed sub tutoribus & actoribus est vsque ad præfinitum tempus à patre:
 3 Ita & nos cum essemus paruuli, sub elementis mundi eramus seruiantes.
 4 At vbi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege:

23 קודם לכן היה תחת המוסא נטר הוא לן כן
 24 והיא היתה למורה לנו עד אשר באנו אל האמונה
 25 אבל כאשר באה האמונה לא היינו עוד תחת המורה
 26 כלנו בני אלהים אנחנו על ידי האמונה אשר היא בישוע
 27 אשר הוא בישוע המשיח
 28 לא אנחנו יהודאים ולא גויים לא אנחנו עבדים ולא חופרים לא אנחנו זכרים ולא נקבות כלנו אחדים אנחנו בישוע המשיח
 29 כי אם אנחנו בנים אברהם אנחנו על ידי הבטחה

Κεφ. ιγ.

1 Λέγω οὖν, ὅτε ἔσται ἡλικία τοῦ παιδὸς ἡλικία τοῦ κυρίου πάντων ὅντων, οὐδὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ δούλου, καὶ ἐστὶν κύριος πάντων ὅντων.
 2 ὅτε ἔσται ἡλικία τοῦ παιδὸς ἡλικία τοῦ κυρίου πάντων ὅντων, οὐδὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ δούλου, καὶ ἐστὶν κύριος πάντων ὅντων.
 3 ἵνα ὡς καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν ἡλικία τοῦ παιδὸς ἡλικία τοῦ κυρίου πάντων ὅντων, ὑποτάκτοι ἦμεν τοῖς στοιχείοις τοῦ κόσμου.
 4 ὅτε ἔσται ἡλικία τοῦ παιδὸς ἡλικία τοῦ κυρίου πάντων ὅντων, ἔστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γεννηθέντα ἐκ πατρὸς καὶ ἐκ μητρὸς, γεννηθέντα ὑπὸ νόμου.

5 Vt eos qui sub Lege erant redimeret, vt adoptionem filiorum reciperemus.
 6 Quoniam autem estis filij Dei, miser Deus Spiritum Filij sui in corda vestra clamantem, Abba, Paater.
 7 Itaque iam non es seruus, sed filius: Quod si filius, & heredes per Deum.
 8 Sed tunc quidem ignorantes Deum, ijs, qui natura non sunt dij, seruiebatis.
 9 Nunc autem cum cognoueritis Deum, imò cognitis à Deo, quomodo conuertimini iterum ad infirma & egena elementa, quibus denuò seruire vultis?
 10 Dies obseruatis, & mensis, & tempora, & annos.
 11 Timeo vos, ne fortè sine causa laborauerim in vobis.

12 Estote sicut ego, quia & ego sicut vos, fratres, obseruo vos, Nihil me laxistis.
 13 Scitis autem quia per infirmitatè carnis euangelizauit vobis iam pridem:
 14 Et tentationem meam in carne mea, nò spreuistis neque respicistis, sed sicut Angelum Dei excepistis me, sicut Christum Iesum.
 15 Vbi est ergo beatitudo vestra? Testimonium enim perhibeo vobis, quia si fieri posset, oculos vestros truissetis, & dedissetis mihi.
 16 Ergo inimicus vobis factus sum verè dicens vobis?

filiorum positione & reciperem redimeret erat Lege qui sub
 in corda vestra Filij sui Spiritum Deus miser filij verò & quomodo
 Patrem nostrò Abba quomodo
 sed serui estis non itaque
 Christi Iesu per manum Dei heredes etiam filij & h
 eos colebatis Deum etiam cognoscentes nò cum etiam
 Deum qui cognoscitis verò nunc dij erant non natura
 ipsa ad vos conuertitis rursus Deo à qui cogniti filij & quomodo
 ad seruendum vultis quod caput & ab & egena infirma elementa
 timco obseruatis & annos & tempora & mensis dies
 quoniam sicut ego estote erga vos laborauerim in vanum nihil me
 aliquid non à vobis ego peto Fratres mei sui sicut vos ego
 in carnis meæ quod per infirmitatè enim estis scientes
 spreuistis nò quæ in carne mea & tentione principio à fieri euangelizatum
 & tãquã excepistis me Dei Angelum tanquam sed respicistis
 enim ego testor beatitas vestra ergo vbi est Christiani
 Veritatem vobis quia predicavi vobis sui inimicus factus sum
 dicens vobis quia predicavi vobis sui inimicus factus sum verè dicens vobis?

NOVUM
 TESTAM
 TUM
 A
 V. etc.

5 ἵνα τοῖς ὑποὺν νόμῳ ἡγιασμένοι, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι διὰ τοῦ ἁγίου
 πνεύματος ἐστὶν ἐν καρδίᾳ ὑμῶν, κράζον, ἀββᾶ, ὁ πατήρ. 7 ὡς τοῖς υἱοῖς, καὶ ἡμεῖς
 υἱοὶ καὶ κληρονόμοι τοῦ θεοῦ ἐσμὲν. 8 διὰ τὴν ἀγάπην ἣν εἶδότες ἐστὶν, ἐδουλοῦσθε τὸν
 θεόν, ὅτι ἡμεῖς υἱοὶ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὐκ ἐστέ δοῦλοι. 9 ὡς οὖν ἡμεῖς υἱοὶ τοῦ θεοῦ
 ἐσμὲν, ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν δοῦλοι. 10 ἡμεῖς οὖν ἡμεῖς υἱοὶ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὐκ ἐστέ
 δοῦλοι. 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή τις ὑμᾶς ἐκάλωσεν εἰς τὸν νόμον. 12 γινώσκοντες ὅτι ἡμεῖς υἱοὶ
 τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὐκ ἐστέ δοῦλοι. 13 οἱ δὲ ἡμεῖς υἱοὶ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὐκ
 ἐστέ δοῦλοι. 14 καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἁγίον, ὃ ἐστὶν ἐν ἡμῶν, ἐκάλωσεν ἡμᾶς, ὅτι ἡμεῖς υἱοὶ
 τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὐκ ἐστέ δοῦλοι. 15 ὡς οὖν ἡμεῖς υἱοὶ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, ἡμεῖς
 οὐκ ἐστέ δοῦλοι. 16 ὡς οὖν ἡμεῖς υἱοὶ τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, ἡμεῖς οὐκ ἐστέ δοῦλοι.

volunt ipsi excludere vos sed in bonum non vos emulantur
חסמין בכון לא הוא לשפירתא אלא למחשבון הוא עבין
vt emulanti autem est bonum eos emulantes suis vt vos
ראנתון תהוון חסמין בכון: שפיר הוא דין דתחטטון
solummodò sum apud vos quando & non tempore in omni in bono
בשפירתא בכל זבן ולא אמתי דלותכון אנא בלהוד:

Ioannis Natiuitatis
מולדת דיוהנן

formetur donec sum parturiens principio quos à ij filioli mei
19 בני אילין דמן דרויש מחבל אנא ערמא דנתתציר
nunc apud vos vt essem enim fui volens Christus in vobis
בכון משיחא: עבא הוית ניר דאהוא לותכון השא
mibi dicite in vobis ego obstupesco quoniã vocis meæ filii & mutarem
ואשחלה ברת קלי מטל דתמיה אנא בכון: אמרו לי
non Legem ipsam Lege sub vt filii qui vultis ipsi vos
אנתון אילין דעבין דנהוון תחית נמוסא לה לנמוסא לא
fuerunt filij duo quod Abrahæ enim scriptum est essis audientes
שמעון אנתון: כתיב ניר דלאברהם תרין בניו הון
ancilla qui ex is sed libera ex & vnus ancilla ex vnus ipsi
לה הד מן אמתא וחד מן הארתא: אלא הו דמן אמתא
fuit per promissionem libera qui ex verò is natus est in carne
בבסר אתילד הו דין דמן הארתא במולכנא הוא:
quod à vnum testamentorum duorum allegoriae sunt autem h:c
24 הלין דין דאתיהין פלאא דתרתין דיתקום דראא דמן
enim Agar Agar quæ est in seruitutem generans Sinai monte
טור סיני ילדא לעברותא דאיתיה הנר: הגר ניר
Ierusalem cum ista & consuetio qui in Arabia Sinai est mons
טורא הו דסיני דכארביא ושלמא להרא אורשלם
excelsa Ierusalem verò ipsa & filij eius ipsa seruitutem & seruit
ופלאא עברותא הו ובניה: הו דין אורשלם עליתא
sterilis Ierare enim scriptum est mater nrã quæ est est libera
הארתא הו דאיתיה אמן: כתיב ניר דאתבסמי עקרתא
quoniam parturis quæ non ipsa & clama & erumpe paris quæ non ipsa
הו דלא ילדא ואתפעחי ונעני הו דלא מחבלא מטל
habentis virum filij quàm magis desertæ filij multiplicati sunt
דסניו בניה דצרתא יתיר מן בניה דבעליתא:

17 Emulantur vos non bene: sed excludere vos volunt, vt illos emulemini.
18 Bonum autem emulanti ni in bono semper: & non tantum cum præcens sum apud vos.
19 Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.
20 Vellem autem esse apud vos modò, & mutare vocem meam: quoniam confundor ia vobis.
21 Dicite mihi qui sub Lege vultis esse, Legem non legis?
22 Scriptum est enim, quoniam Abraham duos filios habuit, vnum de ancilla, & vnum de libera.
23 Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est: qui autem de libera, per promissionem.
24 Quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Vnum quidem in monte Sina, in seruitutem generans: quæ est Agar.
25 Sina enim mons est in Arabia: qui coniunctus est ei, quæ nunc est Ierusalem, & seruit cum filijs suis.
26 Illa autem quæ iuxta est Ierusalem, libera est: quæ est mater nostra.
27 Scriptum est enim, Letare sterilis, quæ non parit: erumpe & clama, quæ non parturit: quia multi filij desertæ, quàm eius quæ habet virum.

17 Ἐμυλᾶντο ὑμᾶς οὐ καλῶς· ἀλλὰ θέλουσι ἐξαιλεῖν ὑμᾶς· ἵνα αὐτοὺς ἐμυλᾶτε. 18 Καλὸν δὲ τὸ ἐμυλᾶσθαι ὑμᾶς ἐν τῷ καλῷ· ἀλλὰ ἐν τῷ κακῷ οὐ καλόν· ἵνα ἐξαιλεῖτε αὐτοὺς· ἵνα ὑμεῖς ἐμυλᾶτε αὐτοὺς ἐν τῷ καλῷ. 19 Ἐθέλω εἶναι ἔτι παρῶν ὑμῶν ὡς παρῶν ἑστέ, ἵνα ἐμυλᾶμαι ὑμᾶς ἐν τῷ καλῷ. 20 Καλὸν αὖτὲν ἐμυλᾶσθαι ὑμᾶς ἐν τῷ καλῷ· ὅτι ἐμυλᾶσθε με ἐν τῷ καλῷ. 21 Λέγετε μοι οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν νόμον, ἵνα ὑμεῖς ἔσθε ὑποὶ νόμου. 22 Γραφὴν γὰρ ἔχει· ὅτι εἰς τὴν ἑβραίων· ὅτι ἡ ἀβραμὶς ἔσχε δύο υἱοὺς· ἓνα ὅτι τῆς παρθένου, καὶ ἓνα ὅτι τῆς ἡδύρας. 23 Ὁ δὲ ἐκ τῆς παρθένου, ὁ ἐκ τῆς ἡδύρας. 24 Ἡ δὲ ἑβραίων ἡ ἐκ τῆς παρθένου, ἡ ἐκ τῆς ἡδύρας. 25 Ἡ δὲ ἑβραίων ἡ ἐκ τῆς παρθένου, ἡ ἐκ τῆς ἡδύρας. 26 Ἡ δὲ ἑβραίων ἡ ἐκ τῆς παρθένου, ἡ ἐκ τῆς ἡδύρας. 27 Γραφὴν γὰρ ἔχει· ὅτι εἰς τὴν ἑβραίων, ὅτι ἡ ἀβραμὶς ἔσχε δύο υἱοὺς· ἓνα ὅτι τῆς παρθένου, καὶ ἓνα ὅτι τῆς ἡδύρας.

